XXIII. évfolyam. Veszprém, 1915. augusztus 15. 33. szám.

VESZPRÉMI HIRLAP

POLITIKAI HETILAP.

AZ EGYHÁZMEGYEI IRODA HIVATALOS KÖZLÖNYE ÉS EGYHÁZMEGYEI HIVATALOS TANÜGYI KÖZLÖNY.

Megjelenik minden vasárnap.
Előfizetési ár: Egész évre 12 kor., félévre 6 kor., negyedévre 3 kor. (Tanitóknak egy évre 8 kor.) Egyes szám ára 24 fillér.
Hirdetések ára: Egész oldal 32 kor., féloldal 16 kor. stb.

Felelős szerkesztő:
Hoss József dr.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Veszprém, Egyházmegyei Nyomda. (Telefon: 61.)
Előfizetéseket elfogad és hirdetéseket felvesz: a kiadóhivatal.
A lap szellemi részét illető közlemények a szerkesztőséghez intézendők

Szent István koronája.

(Dr. L.) Nagyboldogasszony és szent István király a magyar nép lelkében egységes gondolattá forrad össze: jelenti azokat a forrásokat, melyekből a keresztény Magyarország ezredév multán is táplálkozik. A mi berendezkedésünk, állami konszolidációnk, társadalmi életünk és felfogásunk át- meg át van szőve a XI. század keresztény világnézetével. A koronára, mely a mi közjogunk megszemélyesitője, *„magyar* és *szent“* jelzőkből árad rá az a varázs, mely azt erősebbé és elpusztithatlanabbá tette, mint a szent római birodalom koronáját, mely ma már csak történelmi emlék, mert hivatása alkalomszerü volt. Rakoncátlan, őserőtől duzzadó harci zajjal özönlötték el őseink ezt a területet, melyet a természet is egységes, elhatárolt birodalomnak szánt, s öntudatlanul, foglalási kedvtől ösztönözve tiporták nyugat felé a hadak utját. A hadak utját, mely szt. István nemzetalkotó terveiben a nyugati kultura utja lett népünk lelkéhez.

A magyar akkor ékelte be magát a szent nyugati császárság szomszédságában, mikor a germán uralom mellett egy hatalmas szláv birodalom keretei kezdettek kijegecesedni. A maroknyi nomád népnek urrá kellett lennie egy kultura felett, mely már-már teljesen kibontakozott a római légiók nyomában, s uj kulturát kellett teremtenie, mely egyrészt belső állami létét életképesen kiképezze, másrészt az itt talált kulturát felszivni is képes legyen.

Szent István államalkotó koncepciója jellegzetesen magyar és erősen keresztény volt. Finom történelmi érzékkel óvakodott attól, hogy országát a német birodalom vazallusává tegye, ezért koronáját, az Istentől származó hatalom jelvényét, Rómából kéri, amelyet épen a szent birodalmi császárság elve függetlenitett a politikai tendenciáktól, s ahonnan királyi méltóságát is apostoli jelleggel ruházták fel. Igy tudta a magyar uralkodó család a nyugati kisérletek ellenében épugy, mint a keleti áradások ellen az ország függetlenségét megvédeni; addig is, mig belső szervezete át nem itatódott a keresztény civilizáció gondolatától annyira, hogy állami léte, önállósága hosszu századokra, talán évezredekre is biztositva volt. Igy keletkezett a kötelék, mely a fiatal magyar nemzetet nyugat kulturájához füzte, s ez az ujonan megtért népben fellángoló keresztény gondolat volt. És megmaradt az a hatalmas erő, mely bennünket a nyugati politikai tendenciák minden csábitása és erőszaka ellen megvédett, s ez a kereszténységben diszciplinált friss faji és nemzeti öntudat volt.

Ebből a szerencsésen társult, hatalmas erőből táplálkozott a magyar nép története s ez mentette meg önállóságát később is, mikor belső vallási és politikai zavarok osztották pártokra, s akkor is, mikor külellenségek osztozkodtak rajta.

A történelmi fejlődés folyamán szent István koronája a Habsburg családra szállott. Olyan időkben, mikor ez a kipróbált kereszténységü család a Gondviselés eszköze volt arra, hogy a keresztény nyugati kulturát megvédelmezze. A keletnek és nyugatnak, a pogányságnak és kereszténységnek az ütköző pontjában mi állottunk. És győzedelmeskedett őserőnk a hadak minden pusztitásai nyomán is. A leigázó töröknek épugy nem lettünk vazallusai, mint a felszabaditó császáriaknak, hanem királyhűségben, szent István koronájának erejében regeneráltuk erőinket.

Az idők járásának lehetnek változatai, lehetnek szeszélyes fordulatai, megdöbbentő jelenségei. De vannak a történelemnek erői, melyek logikus következetességgel áthuzódnak a mulandó események forgatagán. Keresztény gondolat alapján képződött államszervezetek addig maradnak fenn, amig alapgondolatuk benn él a nemzet lelkében. A kereszténység transzcendentális gondolata nemesiti meg nemzetünk szenvedéseit, a

Feljegyzéseim a harctéren.

Irta: **Boda Béla**, számvivő őrmester.

— Cenzurázva. —

December 17-én azt a megbizatást kaptam századparancsnokomtól, hogy három kocsi telefonfelszereléket szállitsak Z. városba és adjam át az Etappenkommandónak.

A megbizatásnak örültem, mert egyébként nem lett volna alkalmam a fenti városba — mely 10 km.-nyire feküdt tőlünk — bemennem. Egy szárazfát akartam venni, melyen a háboru kinjait hurok zengése kapcsán akartam elsirni.

Felkészültünk. Két népfelkelőt is kaptam fegyveresen védelmül. Reggel 8 órakor jó hidegben, kemény uton elindultunk szép meredek, kősziklás, kanyargós uton. Az országut mindenütt jó közel esett a D. partjához, s egykedvüen olvasgattam a sebesen folyó D. vizében a hosszu fenyőoszlopokat, melyeket egy eltépett hid roncsaiként mutogatott az utasoknak. Egy-egy kanyarulatnál 5—6 nagy oszlop tüződött a parti füzesbe s körülöttük temérdek habtömeg keringett.

Áradat volt. E mérges folyó harcát szemlélve, lassacskán haladtunk. Egy meredek hegyszoros alatt utunk hirtelen elfordult, a D. vize megszükült s egy könyököt képezett.

Itt az országut egy magas hegyoldalra vezetett s a D. folyóba mélyen kellett lenézni; a tulsó szerb hegyoldal szintén ily magas meredek s egész közel eső volt. Sürü, beláthatatlan erdőséggel.

A hegy oldalán egy kis kávémérés előtt megálltunk, ahol egy török bácsi figyelmeztetett bennünket, hogy tovább menni nem lehet, térjünk vissza, vagy várjunk estig.

Leszálltam s a kellemetlen illatu török kávéháznak csufolt oduban sok sebesült katonát láttam, kik keserü arccal üritették a török kávét. Kérdem tőlük, miért nem mennek?

— Nem lehet, — volt a válasz — mert a komitácsik e fordulónál a tulsó partról minden utast célba vesznek.

Nem hittem el, bár tegnap — most emlékszem — a postás is visszajött, s csak este ment tovább.

Egyik népfelkelőm, ki ügyes ember, vállalkozott reá, hogy ő egyik kocsival megpróbálja. Jó, mondtam neki. El is indult, de 10 perc mulva vágtatva visszajött, hogy igen lőnek, nem lehet tovább menni. Jött időközben egy csendőrőrjárat. Szinte fellélegzettem. Azonnal hozzáléptem a vezető szakaszvezetőhöz, hogy segitsen rajtam, mert nekem fontos megbizatásom van, ezen telefonfelszerelést okvetlen Z. városba kell sürgősen elszállitanom. Tegye meg azt a szivességet, hogy e veszélyes fordulónál, mely tán egy klm. hosszu, üljön fel a kocsimra őrjáratával és áthajtatok.

A szakaszvezető mosolygott és fejét rázta s azt tanácsolta, hogy én is maradjak itt estig és ha beálkonyul, akkor együtt átmegyünk.

Minden kapacitálásom hiába volt. A három kocsisom közül kettő cselák volt. Szerb, vagy horvátul beszéltek s tiltakoztak, hogy ők nem jönnek, inkább odaadják lovaikat, de ők nem teszik ki magukat a biztos veszélynek. Egyik népfölkelőm „könyvei“ is hullottak, hogy hát miért mennénk a kész veszélybe, ő is családos ember. Várjunk estig.

Gondolkóztam. Katona vagyok, kötelesség van rám róva, melynek megfelelni eskü alatt igéretet tettem. Első a szent kötelesség, azután jön az érzékenykedés, a mély magábaszállás. Most tenni, cselekedni kell. Engem várnak délre vissza, s én még este is itt legyek, s ki tudja, e telefonfelszerelékre már mily nagy szükség lehet.

Az első kocsira felugrottam. A másodikra bátor népfelkelőmet ültettem kocsisnak, a harmadikon az öreg üldögélt, kinek veszitenie valója nem volt, amint ő maga állitotta.

A telefonládák mellé lehuzódtam, lovaimat megvagdaltam és villámgyorsan robogtunk a magas hegyoldalnak. A golyózápor hullott a ládákra, s mert pléhvel voltak bevonva, kopogott erősen, amitől lovaink megijedtek s még gyorsabban vágtattak.

Egy hosszu fabódé mögött megállitottam lovaimat, gondoltam, itt kissé várok, mig a lovak pihennek. A kocsiról leszálltam s a bódé mögé huzódtam. Láttam, a golyók mint vágódnak bele a kősziklába a bódé fölött, s egy golyó közvetlen mellettem futott keresztül a deszkatákolmányon s a kerékbe furódott. Láttam, itt sincs menedék, most már mindegy, menjünk. Vágtattunk. 12 perc

kereszténység hite, bizodalma hint glóriát a pusztulás, a kegyetlen halál borzalmaira. Szent István dicsőséges jobbjának példájára az irgalmas keresztény szeretet gyógyitja a sebeket, törli le a könnyeket, emeli fel a gyámoltalant.

A kereszténység tekintélytisztelete szerez érvényt a törvénynek s ez élteti a mi önfeláldozó hűségünket a trónhoz.

Ilyen gondolatok ébrednek bennem, mikor Nagyboldogasszony és István király ünnepkörében ünnepeljük a király születésnapját. Ünnepeljük csaták vihara közepette és soha méltóbban nem ünnepelhetnénk, mint most, mikor épen ezren és ezren nyilt homlokkal szállnak szembe száz halállal *Istenért, királyért* és *hazáért*. Emelkedett hangulatban, buzgó szivvel esdeklünk a mi királyunkért, hisz homlokán ragyog hagyományos fénnyel sz. István koronája. Az a korona, melyet életének alkonyán Nagyboldogasszony oltalmába ajánlott nemzetalapitó, első szent királyunk.

HIVATALOS RÉSZ.

Zsinati vizsgálat. Az őszi zsinati vizsgálat napjául *f. é. szeptember hó 22-ike* jelöltetett ki.

Pályázat. A *lovászpatonai* (Veszprémmegye) anyaegyházban a r. kath. kántortanitói állásra az iskolaszék pályázatot hirdet. Javadalma: 2 szoba, konyha, éléstár, kamra, istálló, kocsiszin. Nyolc kat. hold szántó és 850 □-öl rét, nem gazdálkodás esetén 500 korona haszonbér. 140 kor. földmunkaváltság, 26 métermázsa rozs mint párgabona, 55 K 20 f. párpénz, 236 K tandíjpótlék, 8 öl tüzifa házhoz szállitva, esetleg 70 K kegydíj. Az iskola részben osztott. Kötelessége a díjlevél szerint. A választás *augusztus hó 31-én* lesz. Vagy választásra, vagy előtte próbára személyes megjelenés szükséges. Az utiköltség a pályázókat illeti. A felszerelt kérvények *Nagy* Jenő plébános cimére küldendők *Lovászpatonára* (Veszprémm.)

Városi egészségügyi bizottság. A városban az utóbbi időben több tifusz megbetegedés történt, s a hatóság ezen baj tovaterjedésének minél hathatósabban kivánván gátat vetni, ez okból a teendő óvintézkedések megállapitása céljából fordult az egészségügyi bizottsághoz.

A bizottság a Séd vizét fertőzöttnek tartja, azért a hatóság által már eddig is elrendelt azon intézkedéseket, hogy a Séd vizét öntözésre, mosásra és fürdésre felhasználni nem szabad — a maga részéről is helyesnek tartja és ezen rendeletnek a legnagyobb szigorral való keresztülvitelét kivánja. A tilalom a Séd azon szakaszára vonatkozik, ahol már csatornák ömlenek bele, vagyis a Hosszu-utcai nagyhidtól lefelé.

A helyettes városi főmérnök a bizottság javaslatára megvizsgálta a szemináriumi épület összes vizvezetéki és csatornázási hálózatát azon okból, mert ebben az épületben helyezte el a katonaság a járványos betegeket s eddig ott már száznál is több tifuszbeteg lett kezelve.

A főmérnök kimeritő jelentéséből a bizottság örömmel vette tudomásul, hogy az utcai vizvezetéki csövek a fertőzés lehetőségétől is kellőleg meg vannak védve vascsőburkolattal, s igy e részről a vizvezeték utján való fertőzés ki van zárva. A Séd vize azonban — a főmérnök jelentése szerint is — nagyon valószinü, hogy fertőzött, mert a katonai fertőző kórháztól az ürülékek mind oda folynak. Ezen baj lehető csökkentésére a bizottság a Séd gyakori leeresztetését és az igy támadó rohanó vizzeli kimosatását javasolja.

Javasolta a bizottság, hogy a Szabadi-ut végétől a csatornázás azonnal elkészittessék. Ugyancsak szükségesnek tartja, hogy a cserháti városrészben is a részleges csatornázás keresztülvitessék. Végül a Várban a még esetleg csatornával el nem látott házaknak a csatornahálózatba való bekapcsolását is szükségesnek tartja.

Városi közgyülés.

Veszprém város képviselőtestülete f. hó 10-én rendkivüli közgyülést tartott. Ezuttal a megnagyobbodott közgyülési teremben az első alkalommal. Meglepte a képviselőtestületi tagokat a csinosan restaurált terem, amely megifjodott alakjában szolgálja majd évtizedeken át régi célját. A terem közepén zöld posztóval leteritett asztalok a jegyezni kivánók részére, mögötte a többi ülőhelyek. A képviselőtestületi tagok majdnem teljes számban vannak együtt, hiszen fontos tárgyról lesz szó. A tárgysorozat második pontja a közélelmezés kérdése. Ez vonzott sokakat. Készültek is a birálatra; de érdekes, mire rákerült volna a sor, a polgármester és főjegyző világos előadása után a kedélyek lecsillapodtak. Az egész közgyülés élénk érdeklődés mellett nyugodt mederben folyt le.

Polgármesteri bejelentésekkel kezdődött a tanácskozás. A többek között a közgyülés a polgármester javaslatára köszönetét és elismerését fejezte ki Zuber kórházparancsnoknak a jutasi ut mentén épülő kórházak ügyében kifejtett tevékenységéért.

A jövő gazdasági esztendőre vonatkozó javaslatok megtétele kapcsán kitért az előadó a mult év tapasztalataira és a felmerült nehézségekre. A hivatalos előterjesztés szerint a város közélelmezése ezekben a keretekben mozgott.

A városi tanács a kiadott miniszteri rendeletek értelmében és szellemében járt a város közélelmezésében. Hogy a közönség részéről mégis hangzottak el panaszok, arról a tanács nem tehet. A maga részéről azonban mindent megtett, hogy a nehéz helyzeten könnyitsen.

Mindjárt a rekvirálás kezdetekor a közönség a legnehezebb helyzetben volt, mert a kereskedőknek nem volt tartalék lisztkészletük, ami gabonájuk pedig a raktárakban és malmokban volt, a minisztérium lefoglalta. Igy a felett sem rendelkezhettek.

A tartalékkészlet hiányához járult nálunk a gabona rekvirálásának szószerint értelmezett végrehajtása, melynek következtében rekvirálatlan gabona nem maradt. A város emberi élvezetre alkalmatlan gabonát nem kapott, ámde nem volt jogosult a megérkezett gabona minősége ellen kifogást tenni, ha az kevésbbé volt jó. Természetes, hogy selejtesebb gabonából nem lehetett olyan minőségü lisztet előállitani, mint elsőrendü gabonából.

A vasuti fuvarozásban beállott akadályok és más egyéb zavaró körülmény miatt a gabona nem érkezhetett meg kellő pontossággal, aminek hatását érezte a közélelmezés.

Az őrlési százalék megállapitása, valamint a keverési arány kimondása maga után vonta, hogy a közönség nem kaphatott olyan lisztet, melyhez szokott s bizonyos időnek kellett elmulni, mig a kevert liszttel megkivántató bánásmódot megtanulta.

Kötött gabonaszállitás, kötött őrlési és keverési százalék mellett jobb minőségü liszt az országban sehol sem volt kapható, mint nálunk.

Beszámolt még az előadó a közszükségletek kielégitését célzó egyéb intézkedésekről. Ezek között a petróleumhiány megszüntetéséről, a szükséges burgonya beszerzéséről, valamint a városnak birkahussal és hallal való ellátásáról.

A többek részéről terjesztett bizalmatlanság indokolatlan. A városi tanács tiszta lelkiismerettel, felelőssége tudatában, hivatkozva eddig kifejtett munkásságára áll a közgyülés elé.

A kivonatosan ismertetett előterjesztést a képviselőtestületi tagok élénk figyelemmel hallgatták. Az adatokkal bizonyitott tények előtt meghajoltak és elismerésüket fejezték ki a tanács működéséért. A jövőre nézve csak azt kivánták, hogy a tanács gyakorolja az ellenőrzés jogát intenzivebben.

Ennek a közgyülésnek kereteiben tárgyalták le a városi tisztviselők drágasági pótlékát is. Ugy a tanács, mint az állandó választmány a javaslat elfogadását jogosnak, igazságosnak, méltányosnak tartja, mert más foglalkozásu egyének tudnak másként is segiteni magukon. A tisztviselőnek nem áll módjában. Abban az elvben állapodtak meg a hadipótlék megállapitásában, hogy a kisebb jövedelmü tisztviselők viszonylagosan többet kapjanak, mint a nagyobb javadalmazásuak. A tisztviselők egy összegben kapják a hadipótlékot, a szegődményes alkalmazottak hávi részletekben. Ezt a kedvezményt a dijnokokra is kiterjesztette a közgyülés oly értelemben, hogy a polgármesterre bizza annak megállapitását, hogy a napi dijat a dijnokok számára megszabott keretek között menynyire emelje. Attól, hogy azoknak a tisztviselőknek is adjanak hadi pótlékot akik hadbavonultak, de fizetésüket továbbra is rendesen kapják, a közgyülés egyelőre eltekintett.

A szegényházi gyógyszereknek az Incze-féle gyógyszertárból történő beszerzése tárgyában a városi tiszti főorvos előterjesztésére további intézkedésig megmarad a régi állapot. Vagyis a gyógyszereket onnan fogják beszerezni.

A rendőrök anyagi helyzetének megjavitása érdekében beadott inditványt ugy döntötték el, hogy felszólitották az inditványozót, hogy ugyanezt az előterjesztését tegye meg a jövő évi költségvetés tárgyalása alkalmával.

Apróbb szerződési ügyek, valmint kérvények szerepeltek még a tárgysorozatban.

Szegény apa gazdag hagyatéka.

Harctérre induló tanitó bucsulevele jutott el hozzánk. Azt hisszük, hogy nem vétünk a köteles diszkréció ellen és nem sértjük meg a levéliró szerénységét, ha e levelet átadjuk a nyilvánosságnak. Kár lenne, ha a nagyközönség nem élvezhetné e levelet, amelyben mindnyájunk épülésére emelkedett hangon szólal meg a hivő lélek, derék hazafi, hűséges hitvestárs, gondos apa és a kötelességtudó tanitó. A levél irója a pécsi gyalogezred egyik menetszázadával most indult az északi harctérre. Fiatal feleséget és öt szép viruló fiut hagyott itthon, akik közül a legnagyobb tiz, a legkisebb három éves. A meginditó tartalmu levél ezeknek szól. Eltekintve családi vonatkozásaitól, álljon itt egész terjedelmében:

Édes feleségem, kis Lencikém!

Mire e sorok kezeidhez jutnak, engem már röpit a vaskocsi Galicia véráztatott, megtiport földje felé. Ma este 9 óra után indulunk. Még ma reggel kimentünk a szigeti külvárosi gyakorlótérre abban a tudatban, hogy majd csak 1-én, esetleg 5-én fogunk menni, de jött utánunk 10 óra tájt a parancs, hogy vonuljunk be azonnal és készülődjünk, mert este el fogunk masirozni.

Édes Drágám! Tudom, hogy fáj a szived amiatt, hogy nem láthattál s az enyém is igen-igen sajog ez ok folytán; de az én nézetem, hogy talán jobb igy! Szegényke, ha Te láttál volna engem masirozni a vasutra, hűséges kis szived tán meghasadt volna s hova lennének akkor szegény kis fiukáink? Nyugodj meg, Szivem!

Jó kedvvel, vidáman indulok a harctérre s előérzetem szerint viszontlátjuk mi még egymást. Fáj, igen fáj, hogy nem találkozhatam Veled, de most már ezen nem lehet segiteni, a sors, illetve a Gondviselés akarta igy. Annál nagyobb öröm lesz majd, ha visszatérek egykor a harctérről s karjaimba ölelhetlek apróságainkkal egyetemben.

Talán a jó Isten, kinek hűséges szolgája vok-

---

alatt beértünk Z. városba. Itt azonnal jelentettem az esetet, s azt a parancsot kaptam, hogy este 7 óra előtt nem szabad elindulni.

Az Etappenkommandó raktár közvetlen a D. partján van. Amig leraktuk a ládákat, a golyó addig is hullott az épületre, egy-egy az udvarra.

Miután lerakodtunk, a kocsikkal átmentem egy vendéglő udvarára. A golyó nem szünt meg, a városba jól célozva talált mindenütt. Éppen a főutcába fordultam be, mikor egy török asszony a piac közepén diót árulva, hanyattvágódott. Egy golyó sziven találta.

Két ló ugyancsak a főtéren kimulva feküdt, a harmadik csak az oldalába kapott, ugy látszott nem veszélyes helyen, mert állí és sorsának kimenetelét várta, s az oldalából csepegő vért szemlélte.

Bealkonyult. Utrakeltünk. A hold halvány fénye mellett csendesen, lassan hazaballagtunk. Ugy látszik a komitácsik tegnap kimerültek s elaludtak, mert ez alkalommal nem közölték velünk, hogy utazásunk nincs tetszésükre. Nekünk a napi izgalmon kivül egyéb bajunk nem történt.

Késő éjjel azon jól eső érzéssel hajtottam fejemet pihenőre, hogy a reám bizott feladatnak megfeleltem.

(a levél irója kántortanitó. *Szerk.*) és vagyok, a kegyelmet nem vonja meg tőlem s megőriz vészek közepette számatokra. Vasárnap délelőtt ent gyónást és áldozást végeztem, hitem szerint nnek tetsző módon. Lelkem tiszta és nyugod- tekint a jövendő elé.

Ha pedig Isten örök végzése ugy szólna, gy a csatatéren halálomat leljem; ez esetben is es Angyalom, nyugodj meg az Ég akaratában ezen ünnepélyes pillanatban kérve-kérlek, gon- arra, hogy a földi lét mulandó, de utána *örök* következik, hol azok, kik egymást a földi ván- élet tartama alatt hiven szerették, ujra egye- ni fognak és egymástól többé soha el nem sza- dnak.

Fiaimnak mocsoktalan nevemet, Isten félel- és a haza szeretetét hagyom örökül! Igyekez- nek felnőtt korukban az én nyomdokaimon járni, teleségeiket hiven teljesiteni, isteni és emberi deltetésöknek minél jobban eleget tenni: mert k az az ember lehet a társadalom hasznos és zán érdemes tagja, aki életét a fenti elvek erint intézi.

Órám a lánccal együtt legérdemesebb, leg- fiamé legyen, ki édes anyjának legtöbb öröm szerez majd és jóviselete, valamint tanul- nyi előmenetelével testvérei közül kimagaslik. levelemet (kitünő. *Szerk.*) rámáztasd be, hogy m buzditására szolgáljon.

Nyugdijügyed elintézésében, ha ez aktuálissá k, veterán kartársam: T. J. bizonyára készség- lesz segitségedre, ha ez iránt megkéred. Félévi és és lakás elhalálozásom időpontjától is még Neked. Hogy mihez fogj, minő eszközökkel nositsd Magad és gyermekeink számára a meg- etést, azt majd a körülmények fogják meg- rozni.

Mindezeket pedig leirtam előrelátásból és nem t, mintha már most halottnak érezném maga- ismétlem: nyugodt szivvel, derült kedéllyel bizonyos vidámsággal indulok, szinte magam hittem volna, hogy ilyen könnyen megy majd. y mi fog történni velem, nem tudhatom, de énylem a legjobbat!

Az óra int, mennem kell a laktanyába a so- zásra. Ég veletek édes feleségem és kis fiaim, mazzon meg titeket velem együtt a jó Isten, engedje, hogy mielőbb egészségben viszontlát- uk egymást. Számtalanszor szivből ölel és for- csókol benneteket szerető Apukátok, Anyika

Józsija.

Vármegyei Gazdasági Egyesület

tevékenysége a mult évben.

Ha visszatekintünk az elmult év bajaira és zségeire, önkéntelenül felmerül előttünk az a s, vajjon mik lehetnek annak okai, hogy a nehézség, sok akadály közepette vármegyénk gazdasági képe mégis normális volt. Midőn tokos, a cseléd, a munkás fegyverrel kezében a hazát, az itthonmaradottak sok fáradsággal ördelemmel bár learatták, behordták, elcsépel- a föld termését, elvetettek az ősz folyamán en talpalatnyi földet épugy, mint békeidőben.

Ennek a nagy munkának mindenesetre volt itója, s ez az irányitó a vármegyei Gazdasági sület volt, mert ezen gazdatársadalmi intéz- vezetői, köztük elsősorban az egyesület ér- s elnöke, *Hunkár* Dénes főispán, a kitünő , állandóan a gazdatársadalom ütterén tartották álódó kezeiket s lankadatlan kitartással alkal- k az orvosszereket a felismert bajok ellen ott, arra szükség volt.

Természetes, hogy a háborus viszonyok némi- egbénitották a vármegyei Gazdasági Egyesület enységét, hisz a szokásos kormánysegélyek en megszünnek, de azért alig hagyott ki az ület abból a programmból valamit, amelyet kitüzött.

A vármegyei Gazdasági Egyesület népies elő- k tartásával a mult évben is hozzájárult a gye mezőgazdaságának és állattenyésztésének felvirágoztatásához; összesen 19 községben rendezett népies gazdasági előadásokat, az előadások tárgyai: állattenyésztés, állategészségügy, mezőgazdasági növénytermelés, talajművelés, műtrágyázás stb. voltak. Az érdeklődés ezen előadások iránt mindig megfelelő és elég eredményes volt, amennyiben azokat 1800 kisgazda és földművelő hallgatta.

Zirczen a Zirczi Gazdakör támogatásával jan. és február hóban sorozatos gazdasági tanfolyamot rendezett és dicséretére legyen mondva a zirczi gazdálkodóknak, kik nemcsak nagy érdeklődést mutattak a tanfolyam iránt, de ott sokat is tanultak és a tanultakat érvényesitették a gazdaságukban.

Sajnos, a mult évben az egyesület által tervbe vett szarvasmarha- és lódíjazások elmaradtak, mert a kilátásba helyezett államsegélyt a földművelésügyi miniszter nem folyósitotta. Somlóvásárhelyen azonban az egyesület a devecservidéki gazdakörrel karöltve a mult év május havában megtartotta a szarvasmarha tenyészállatdijazást és pedig azon állam- és törvényhatósági segélyből, melyet még 1913. évben szánt a devecservidéki gazdakörrel tervbe vett állatdijazásra, de akkor a tervezett állatdijazások elmaradtak a száj- és körömfájás miatt.

Sikerült tenyészbikavásárt rendezett az egyesület február hó végén Veszprémben, hova felhajtatott 43 drb. szimmentháli bika, ezekből 28 drb. lett eladva 750 koronás átlagárban.

Veszprémben hat hónapon át lópatkoló tanfolyamot szervezett az egyesület a földművelésügyi kormány anyagi támogatásával s a junius hó 28-án megtartott elméleti és gyakorlati vizsgán 20 falusi kovácssegéd vizsgázott le kitünő sikerrel. Az egyesület mint minden esztendőben, számos baromfit osztatott ki a kisgazdák között.

Apaállat gondozók jutalmazására az egyesület járásonkint 100 koronát, összesen 500 koronát adományozott.

A pápai tavaszi lóversenyen a Gazdasági Egyesület 300 korona dijat osztott ki a kisgazdák nyertes lótulajdonosainak jutalmazására.

A gazdasági tanulmányi kirándulás a kisgazdák részére a háboru miatt elmaradt, de sikeres tanulmányuti kirándulást rendezett az egyesület a kisbéri tejellenőrzőket képző iskola tanulói részére gróf Esterházy Pál bakonyszentlászlói gazdaságában, hol sok hasznos tanulságot szereztek a hallgatók a kitünően vezetett tejellenőrzési körzetben.

A többtermelés érdekében gyakorlatilag is közreműködött az egyesület. Négy községben rendezett műtrágyázási kisérletet és több mint 70 waggon műtrágyát közvetitett a kisgazdáknak s ez bizonyitja legjobban, hogy az egyesület meggyőzte már a kisgazdákat a műtrágyák terméstfokozó hatásáról.

Az egyesület vetőmagnemesitő kisérletei, a melyet 1913. őszén kezdett, mindenütt nagyon jól beválták s 2 uradalom adott is már 2—2 kisgazdának kisérletezés céljára nemesitett buzavetőmagot.

A mult évben az egyesület szőlőműtrágyázási kisérletet végezett Kenesén és Balatonalmádiban. Az okszerű műtrágyázási kisérlettel bebizonyitotta, hogy a műtrágya nemcsak a gabonafélék termését fokozza, hanem kitünő hatással van a szőlő fejlődésére és termésének fokozására.

Az egyesület kezelésében levő szénkénegraktárból 61,000 kilogramm szénkéneget használtak fel a kisgazdák.

A mult évben sem hanyagolta el az egyesület a gazdasági háziipar terjesztését; 3 községben berendezett 8—9 hetes kosárkötő tanfolyamot, hol 146 egyén lett kiképezve a kosárfonás mesterségében.

Két uj gazdakört, egy községben hitelszövetkezetet, két községben fogyasztási szövetkezetet szervezett a mult évben az egyesület, de a szövetkezeti intézmények közül a legszebb eredményt ért el a Gazdák Biztositó Szövetkezete fejlesztésében, amennyiben alig van már a megyében község, hol a szövetkezeti biztositás szervezve ne volna.

Az egyesület képviseltette magát a mult évben a Gazdaszövetség temesvári nagygyülésén, az OMGE közgyülésén, a Gazdasági Egyesületek Országos Szövetsége választmányi ülésein, a bakonybéli és a veszprémi népházak felavatásán és számos más gazdaköri és szövetkezeti értekezleten.

Sajnos, a szerencsétlen világháboru, majd az egyesület ügyvezető-titkárának katonai szolgálatra való behivása megakadályozta az egyesületet abban, hogy a tervbe vett munkaprogrammot teljesen megvalósitsa, de azért a háborus időkben is kivette részét a munkából, mert soha sem keresték fel tanácsadásban annyian az egyesületet a kisgazdák a háboruszülte ügyes-bajos dolgaikban, mint az elmult esztendőben.

Ha a győzelmes csapataink dicsőségesen befejezik a nagy háborut, ugy a Veszprémvármegyei Gazdasági Egyesület majd fokozottabb erővel folytatja áldásos működését és nagy szerepet fog játszani abban az óriási gazdasági fellendülésben, amely a háboru befejezésekor, a békekötés után fog bekövetkezni.

A város élelmezése most és a jövőben.

A legutóbb tartott városi képviselőtestületi ülésen szóba került a város jövő évi liszttel való ellátásának ügye és a napjainkban szükséges intézkedések megbeszélése.

A legujabban kiadott rendeletek megszüntették az árpával és a tengerivel való keverést. Ennek következtében a városi tanács azonnal megkezdte a gabonának 78% megengedett őrlését. Ezzel kapcsolatban a megmaradt árpalisztet állati célokra eladta. Nagyobb mennyiségü kukorica megmaradt. Mert ennek egy részét emberi élvezetre nem lehetett használni, eladták. Megmaradt másik részét utólagos jóváhagyás reményében buzára átcserélték.

Az előbb emlitett miniszteri rendeletek jogot adnak magánosoknak, intézeteknek az előirt gabonamennyiség megvásárlására, sőt feljogositják a városokat is, hogy a vásárlási jogot kérelmezhessék. Elsősorban tehát leghelyesebb, ha mindenki maga gondoskodik a háztartásához szükséges liszt beszerzéséről. És a város közönsége között élénk mozgalom is indult meg, csak azt lehet legfeljebb sajnálni, hogy nem helybeli malmokkal szerződtek.

Ezt a mozgalmat megelőzőleg, a tanács hirdetményt tett közzé, hogy akik a liszt beszerzésében a várost óhajtják igénybe venni, jelentkezzenek. Jelentkeztek is szép számban, mire a város kérelmezte a vásárlási jogot. A miniszterium engedélye hétfőn érkezett meg, most immáron meg lehet tenni a szükséges intézkedéseket.

Az 1915—16. gazdasági évben tehát a város közönségének ama részét, amely a városi felhivásra jelentkezett, a város vezetősége látja el liszttel. A kezelésre vonatkozólag a következő irányelvek szerint járnak el: 1. Az eddigi folyószámla rendszert fenntartják továbbra is, azzal a megszoritással, hogy az uj rendelet alapján való őrletésre uj folyószámlát nyitanak mindazoknál a helybeli pénzintézeteknél, melyeknél a város pénzei el vannak helyezve. 2. Amennyire lehetséges, helybeli malmokkal végeztetik el az őrlést. Vidékről is tettek ugyan ajánlatot a liszt szállitására, de a szállitási költség és a fuvarozási akadályok nehézkessé teszik a lebonyolitást s a liszt ára magasabb lesz. Ezzel szemben áll, hogy a helybeli és közvetlen közelben fekvő malmok teljesen megfelelő lisztet tudnak előállitani. 3. A viszontelárusitók 6%-ot kapnak kilogrammonkint az elárusitás fejében. 4. Külön raktáros fogja kezelni a lisztraktárt és külön raktárosa lesz a gabonaraktárnak.

Mivel a jelenlegi rendeletek szerint a gabona fajsulya ugy a gabona árára, mint a molnárok által beszolgáltatandó liszt minőségére és mennyiségére befolyással van, minden gabonát megérkezésekor szakértővel vétet át a városi tanács.

A gazdasági bizottságból. A vármegyei gazdasági bizottság aug. hó 9-én ülést tartott a vármegyeházban. A közönséget érdeklő intézkedéseiből ezeket emeljük ki: A gazdasági bizottság javasolja, hogy ugy a szántási, mint a vetési munkák előtt hivják fel a községeket arra, jelentsék be, vajjon az őszi munkálatokat a saját erejükből el tudják-e végezni, vagy pedig arra a hatóság utján fogoly, vagy katonai segédmunkaerőt kivánnak-e igénybe venni?

A gazdasági bizottság felkérte a vármegye alispánját, hogy intézzen felterjesztést a honvédelmi miniszterhez, melyben kérelmezze, hogy a gazdaságokban alkalmazott motorvezetők behivását nov. hó 15-ig halasszák el.

HIREK.

Boldogasszony Anyánk...!

Az elmult 900 év alatt már hányszor megcsattogtatta szárnyait nemzeti létünk fölött az enyészet viharmadara; hányszor voltak nemzetünknek borus napjai! Volt idő, midőn a szabadságért és nemzeti függetlenségért győzelmesen vivott küzdelem dacára is meghiusultak a honfi szivek leghőbb reményei. Volt nehéz, gyászos idő, midőn azt hitték, hogy a nagy vérveszteséggel járó szenvedések után többé nem virrad a jobblét hajnala e nemzetre. De e szomoru, borongós napokban, e rémes éjszakákon a könyes szem a remény csillagát kereste a borus égen, gyámolitó segitség után sóvárgott a gyengélkedő haza s mint lázas beteg fájdalmas sóhaja hangzott fel a Kárpátok bérceitől a kéklő Adriáig, a mélyen sujtott nemzet bánatos könyörgő éneke:

Boldogasszony Anyánk, régi nagy Patronánk
— — — — — — — — — — — —
Ne felejtkezzél el szegény magyarokról.

S a magyarok Patronája meghallgatta hivő népének esdő fohászát; elhuzódtak a vészterhes felhők és a magyar nép él, nemzetünk, hazánk ezer évi szenvedés után is fennáll, jeléül annak, hogy Nagyasszonya őrködik fölötte.

Ma is a nehéz megpróbáltatás napjait éli a magyar nemzet, ma is állami, nemzeti létünk, életünk, vagyonunk, jövőnk, mindenünk kockán forog. Ma is inségbe akarnak bennünket juttatni, azért a Magyarok Nagyasszonyának oltalma alatt hősiesen küzdő, táborozó magyar vitézek ajakán s az itthonmaradottak aggódó, bánatos szivéből kétszeres buzgósággal sír fel az ősi ének: Ne feledkezzél meg szegény magyarokról.

Ugyan kihez is forduljunk segitségért, oltalomért e küzdelmes napokban, mikor az egész világ ellenünk támad? Ahhoz, aki az ezer év vérzivatarai közt is védett, oltalmazott bennünket: a Magyarok Nagyasszonyához.

Boldogasszony Anyánk, régi nagy patronánk, aki a nemzeti veszedelemben mindig megmutattad anyai pártfogásod hatalmát, most se feledkezzél meg hű magyar népedről. Te jól tudod, hogy mi igaz ügyért harcolunk, tekints hát le reánk most is kegyesen; töröld le az édes anyák és kesergő özvegyek könnyeit, légy édesanyjuk a szegény kis siró árváknak; terjeszd ki anyai palástod a harcok tüzében küzdő fiaink fölé, acélozd meg erejüket s eszközöld ki tiszta fegyvereinknek a diadalmas, ragyogó, életfakasztó győzelmet és a várva-várt boldog békességet, mert:

Minden reményünk csak te vagy
Szent Szűz Anyánk oh el ne hagyj! **B. Gy.**

— **A király születésnapja.** A nagy idők komolyságához mérten impozáns alakban ünnepli meg jövő szerdán Veszprém városa a magyar király születésnapját. Az ünnepi szent mise délelőtt 9 órakor lesz a székesegyházban.

— **Frigyes főherceg köszönete.** Az olasz háboru kitörésének idején városunk is kifejezést adott megütközésének az olaszok hitszegése miatt. És erről értesitette Frigyes főherceg tábornagyot. A főherceg a magyar miniszterelnök utján válaszolt, aki a következő átiratban értesitette a város közönségét: „Frigyes főherceg Ő csász. és kir. fensége, táborszernagy és hadsereg főparancsnok ur Veszprém szabad kir. város közönsége részéről f. évi május hó 29-én tartott közgyülésében Olaszország hitszegése alkalmából kifejtett hazafias és hódoló nyilatkozatára ugy a saját, mint dicsőséges hadseregünk nevében hálás köszönetét kifejezni méltóztatott. Erről a város tisztelt közönségét ezuttal értesitem".

— **Ünnepi szentbeszédek.** Nagyboldogasszony napján az ünnepi szentmise után *Beöthy* István dr. theologiai tanár prédikál, a Szent István-napi szónok *Luttor* Ferenc dr. tb. pápai káplán, theol. tanár lesz.

— **Ujoncok esküttétele.** A mult hónap derekán bevonult népfölkelők esküttétele *f. hó 18-án reggel 7 órakor* lesz a Buza-téren. A katonai előirásoknak megfelelőleg az esküttételt szentmise előzi meg, utána pedig szentbeszéd lesz. Az állomásparancsnokság mindkét ténykedés végzésére dr. *Rédey* Gyula c. püspök, nagyprépostot kérte fel. A Veszprémben állomásozó csapatok mind képviselve lesznek az ünnepélyes aktuson. Utána átadják a legutóbb kitüntetteknek a jelvényeket. Majd felvonulás következik a kitüntettek előtt.

— **A vármegye diszküldöttsége.** Mint értesülünk, Veszprémvármegyét *Hunkár* Dénes főispán, *Szász* Károly, a képviselőház alelnöke, dr. *Rédey* Gyula c. püspök, nagyprépost és *Reé* Jenő megyebizottsági tag fogják képviselni a vármegyéknek királyunk előtt bemutatandó hódoló ünnepén. Az ünnepi aktus e hó végén, vagy szeptember elején lesz.

— **Katonai kitüntetések és előléptetések.** Ő Felsége a király elrendelte, hogy *Märtz* Mátyás és *Szabó* Vendel 31. honvédgyalogezredbeli tart. hadnagyoknak, továbbá *Schármár* Jenő és *Alexi* Béla 7. tábori ágyusezredbeli tart. hadnagyoknak az ellenség előtt tanusitott kitünő szolgálataik elismeréseül a legfelsőbb elismerés tudtul adassék.

Kinevezések, illetve előléptetések: *Komornik* Lóránd főhadnagy századossá, *Spolarich* Aladár t. hadapród t. zászlóssá, *Steiner* Andor t. eg.-ügyi hadapródjelölt t. eg.-ügyi hadapródda, továbbá az alant következő egyéves önkéntes, népfölkelő önkéntes, illetve önkéntesi karpaszomány viselésére jogosult önkéntesek hadapródjelölt-őrmesterekké lettek, illetve előléptek: *Ludwig* Jenő, *Sajóhelyi* Zoltán, *Csörsz* Rezső, *Viczenik* Ede, *Beck* Andor, *Berkovics* Sándor, *Katz* Bernát, *Schlosser* József, *Nagy* István, dr. *Macourek* Lajos, *Szabó* Béla, *Deym* József.

— **Katonakórház és vizvezeték.** A városi tanács megkötötte az egyezséget a pozsonyi első számu cs. és kir. katonai parancsnoksággal a már régebben emlitett katonai kórházak épitése ügyében. A városi közgyülés a megegyezést tudomásul vette és a tett intézkedéseket jóváhagyta. A katonai kórház 304 ágyas lesz s katonai épitési rendszerben készül eternit-tetővel. A fertőző kórházat 150 ágyra tervezték Seidl-féle rendszerben kátránytetővel. Mindkét kórház a jutasi-ut mentén fekszik, nem messze az állomástól. A barakkrendszerü épitési többlet fejében a katonai kincstár 30 ezer koronát kért és még azt kötötte ki feltételül, hogy a város vezesse ki saját költségén a vizvezetéket. Ezzel szemben a háboru befejezése után egy évvel mindkét kórház a város tulajdonába megy át. — A vizvezeték ágya már elkészült, csak a cső lerakása van hátra. Ezzel az országut mentén fekvő birtokok értéke nagyban emelkedett s valószinüleg hozzájárul ahhoz, hogy a városnak már régóta óhajtott fejlődése Jutaş felé megindul. Mivel ez a rész már a városi külterlen fekszik, aki a vizvezetéket birtokára vezettetni akarja, a városi hatósággal minden egyes esetben külön kell megállapodnia a vizvezeték költségeihez való hozzájárulás összegéről.

— **Halálozás.** *Kovács* Gyula m. kir. pénzügyi számtanácsos hosszas szenvedés után f. hó 10-én életének 49-ik, állami szolgálatának 25. évében jobblétre szenderült.

— **Iparvasut Veszprémben.** A város vezetősége a kereskedelmi minisztertől engedélyt kér, hogy a veszprémi honvédlaktanyai állomástól a villanytelepig iparvasutat épithessen. A villanyostelepnél most folyó munkák igen alkalomszerűen jöttek. A belső berendezést és felszerelést szállitó cég is érdekelve van a szállitásoknál. Ezért a megépitéshez ő is hajlandó bizonyos összeggel hozzájárulni. Az erre irányuló tárgyalások most vannak folyamatban. A város ezen iparvágányon szállitja majd az áramfejlesztéshez szükséges olajat.

— **Látogatás.** Dr. *Vértesy* Gyula kir. tanfelügyelő és *Göndör* Ferenc s.-tanfelügyelő a héten kezdik meg a óvodák, napközi otthonok és nyári gyermekmenhelyek látogatását.

— **Lesz tüzelőfa.** A háborus viszonyok miatt sok nehézségbe ütközik a város lakosságának fával való ellátása. Tekintettel a fontos életszükségletre, a városi hatóság a földmivelésügyi miniszterhez fordult, hogy a rendkivüli viszonyok miatt tekintsen el a város tulajdonát képező erdőségnél a vágási turnusoktól. A földmivelésügyi miniszter a kérésnek helyet adott *ötven* katasztrális hold kivágására, azzal a föltétellel, hogy a befolyó tiszta haszon 50 százalékát a város tartozik tőkésiteni és mint erdősitési alapot kezelni.

— **A vármegyéről.** Dr. *Véghely* Kálmán alispán a vármegye területén elhelyezett különböző póttestek parancsnokaihoz felhivást intéz, hogy a nélkülözhető lovakat engedjék át a kisgazdáknak az őszi szántások elvégzésére.

— **Népfölkelők szemléje.** A 43—50 éves népfölkelésre kötelezettek szemléje Veszprémben szeptember hó 11, 12 és 13-án lesz. A bizottság innen indul a vármegye járásaiba és többi városaiba.

— **A ragálykórházat kihelyezik.** A hét tartott egészségügyi bizottsági ülésen résztvettek katonai kórházak képviselői is. Itt kijelentette hogy a fertőző betegek számára épitendő kórh szeptember 15-ére teljesen készen lesz. Ettől a időtől kezdve fertőző beteget a szemináriumban le hadikórházban nem helyeznek el. Csak megnyug vással értesülhet erről az intézkedésről minden

— **Drágább a bérkocsi.** Minden drágá lett a háboru alatt. A bérkocsisok is arra kér a városi tanácsot, hogy tekintettel a nehéz visz nyokra, emelje fel a bérkocsi díját. A tanács *háboru tartamára* 20% áremelésbe belement. közgyülés tudomásul vette ezt a határozatot. Azo ban a határozattal kapcsolatban egy föltételt kötöttek ki, amelynek egy kis nehézsége va A föltétel abban áll, hogy a bérkocsisok köz minden vonatnál kell lenni legalább egy inspe ciósnak a *kis állomáson*. De ugyanekkor a jut állomáson teljesitendő szigoru inspekció alól fe mentést kaptak. Értjük indokát, amennyiben min két állomáson a fogatok hiánya miatt nem leh fenntartani a szolgálatot. De viszont az utazó k zönségre nem egyszer nagyon terhes lehet, vasuti összeköttetést nem kapván s kocsi se állván rendelkezésre, órákon át kell várnia j tason. Hisz tudvalevő, hogy nem minden vona nak van azonnal összeköttetése a kis állomás

— **Uj vármegyei térkép.** A Magyar Földra Társaság Veszprémvármegyéről uj térképet kés tett, amely nem sokára forgalomba kerül.

— **Uj városi pénztár és adóhivatal.** városház rendezésével kapcsolatban meg kel oldani a városi számvevőség, pénztár és adóhi tal elhelyezésének ügyét is. Kivánták épités szempontok, de legfőkép a közönség érdeke. átalakitás abból áll, hogy a városházi házme lakását mostani helyéről eltávolitják. A jelenl árvaszéki, pénztári és adóhivatali helyiségeket e tető alá hozzák. Igy az épületnek egységes épi szeti stilusa lesz. Belülről pedig a hivatali hel ségeket a lehetőség szerint egy szintre helyez Az igy nyert egységes épületszárnyban nyer aztán elhelyezést a városi számvevőség, pén és adóhivatal. A közönségnek tehát nem kell vatalos ügyeinek elintézése alkalmával az udv ban ide-oda járni. Ezenkivül az egyes hivatal ban a közönség részére tágas, kényelmes vár zási helyiség is lesz. Az igy kiszorult városi ár széket áttelepitik a régi polgármesteri lakásba, lyet most a számvevőség foglal el. Az átalak munkálatokat *Fabb* Károly épitőmester vállalta 5180 korona költségelőirányzattal. A munkálat még ez év folyamán befejezik.

— **Szabadságolás.** A vallás- és közok tásügyi miniszter rendeletet adott ki, hogy az lami tanszemélyzet szabadságolása csakis a niszter engedélyével kezdhető meg.

— **Liszthiány.** Panaszok hallatszottak a ten, hogy többfelé a városban liszt nem volt k haló. A panasz jogosult volt. Okát azonban ab kell keresni, hogy a kormány engedélye a gabo vásárlásra csak a hét elején érkezett meg. Ad uj gabonát venni nem lehetett, a tavalyi ter ből küldött kétféle szállitmány minősége ellen dig kifogások voltak, ami ismét késlelte az örle Hozzájárult még, hogy a malmokkal is ujra ke szerződni. A közgyülés jóváhagyó rendelkezé azonban a városi hatóságnak nincs jogában a s ződéstervezet szerint eljárni. Most már ezek a hézségek mind megszüntek s szombaton a kö ségnek módjában állott lisztszükségletét be rezni. Még csak azt jegyezzük meg, hogy a h ság csak azonak szállithat lisztet, akik a vár rendelték azt meg.

— **Veszprém város és Zemplén me** Abból az országos mozgalomból, amely a Felv elpusztitott helységeinek helyreállitására irá Veszprém is kiveszi részét. A legutolsó közgy határozatból kifolyólag ezer koronát szavazott a város a zemplénmegyei községek felsegé sére. Evvel akarja leróni háláját az iránt a n vármegye iránt, mely annak idején, a benn sujtott nagy tűzvész idején, gyűjtésből össze adományával sietett lakosságunk nyomorának hitésére.

— **Állami támogatás.** A m. kir. Fö velésügyi miniszter a köztenyésztésre szolgál állatok bevásárlását a folyó év második fe is eddigi gyakorlat szerint támogatni kivánja, is a vármegyei m. kir. gazdasági felügyelő ujabb hitelt engedélyezett községi apaállatok vásárlására és kiosztására.

— **Ujság Lublinból.** Pénteken érdekes levél érkezett szerkesztőségünkbe. A 31. honvéd gyalogezred bélyegzőjével ellátott levélben *Bakos* Kálmán helybeli kereskedő lublini ujságot küld, melyet bevonulásukat követő napon kapott utcai rikkancstól. Az ujság érdekesen leirja, mint vonulnak ki az oroszok a városból, mint robbantanak fel mindent, amiről gondolják, hogy a mieink hasznát vehetik; s hogyan bámulja a kiváncsi tömeg bevonuló katonáinkat. A rend fenntartására vonatkozó utasitásokat és katonáinkkal szemben tanusitandó viselkedésről szóló felvilágositásokat közöl még a „*Glos Lubelski*" cimü ujság. Az érdekes lapszámot át fogjuk adni megőrzés végett a veszprémi vármegyei muzeumnak.

— **Fogolytemető.** Hajmáskéren elhelyezett foglyok részére a községitől külön 2 temetőterületet hasitottak ki. Egyikbe temetik a fertőző betegségekben elhaltakat, a másikba a többieket.

— **Egy nagy magyar művésznő hagyatéka.** Érdekes vendégek járnak e napokban városunkban: *Schmettow-Gyertyánffy* Matild Antónia grófnőnek, közelmult leghiresebb magyar zongoraművésznőjének leányai, Matild és Izabella és két unokája, Anna és Izabella. A grófnő, akinek zongoratanára a legnagyobb magyar zenei lángelme, Liszt Ferenc volt, nemcsak, mint előadóművész volt hires, hanem klasszikus zeneszerző számba is ment. A hatvanas évek elejétől kezdve majd negyven évig egész Európát bejárta, művészetével babért és dicsőséget aratva mindenütt. Művészi diadalutjában *Volk* Mária Lujza volt a kisérőnője, egy nagyon szimpatikus öreg hölgy, aki mindmáig együtt maradt a családdal és élő krónikája a régi dicsőséges napoknak. A dicsőségből különben maga is kivette a részt: közel 1000 német nyelvü verset irt, melyek a maguk idejében nagyon tetszettek. A hölgyek magukkal viszik a nagy művésznő hagyatékát is, klaszikus zenei kompozicíókat, melyek most jelentek meg uj kiadásban s náluk szerezhetők be. Sok történeti ereklyéje is van a régi időkből a családnak, mely a legelőkelőbb körökkel áll összeköttetésben. A grófnő *Matild* leányának Kossuth Lajos volt a keresztapja. — Sok érdekes dolog van az ódon, fakó irások közt, külföldi uralkodók levelei s *Deák* Ferencnek egy sürgönye is. A grófnő férje, Schmettow Rezső birodalmi gróf a porosz-francia háboruban halt hősi halált.

— **Piacunk.** Nagyon élénk hetipiacunk volt pénteken. A vidéki eladók igazán nagy számban jelentek meg a városban s hoztak magukkal mindent, amijük csak volt. Főzelékfélét és gyümölcsöt. Az adás-vevés minden nagyobb kellemetlenség nélkül folyt le. Még haza is vittek az elárusitók fölösleges árut. Csak a baromfipiacon mutatkozott nagyobb kereslet. Ezuton is kérjük a vásárló közönséget, hogy ne lépje tul a maximális árakat, mert a rendőrség *a jövőben épen a közönség érdekében az eddiginél sulyosabban büntet minden visszaélést,* kövesse el azt akár az eladó, akár a vevő.

— **Megszünik a vizsga.** A diákvilág réme, a vizsgarendszer ugy látszik már kimulófélben van. Legalább is erre enged következtetni a vallás- és közoktatásügyi miniszter ujabb rendelete. Amikor a felső kereskedelmi iskolák heti óraszámát 30-ban állapitotta meg, arról is intézkedett, hogy ezekben az iskolákban az osztályvizsgák megszünjenek s csak az utolsó tanév végén marad meg az érettségi vizsgálat. Minden osztályban junius 25-ig folynak az előadások. Utána a tanári kar tanácskozásra ül össze s az egész évi feleletek alapján megállapitja az érdemjegyeket.

— **Uj képezdei igazgató.** *Fetser* Antal győri megyés püspök *Jakab* Ferenc tanitóképezdei tanárt ugyanennek az intézetnek igazgatójává kinevezte. Ez a kinevezés az egyházmegyében is sokakat érdekelni fog, hiszen tanitói karunk jó része ebben az intézetben szerezte oklevelét. Jakab Ferenc pedagogiai ismeretével és tudományos készültségével igazán alkalmas ennek a szép munkakörnek betöltésére.

— **A jövő iskolai év.** A vallás- és közoktatásügyi miniszter utasitotta az összes kir. tanfelügyelőségeket, hogy haladéktalanul rendeljék el, hogy a jövő iskolai év a szabályszerü időben megnyittassék. Ennélfogva a veszprémi tanfelügyelőség is megtette az összes intézkedéseket, hogy az adott körülmények számbavételével az iskolai év megnyitása és a tanitás megkezdése, illetve folytatása keresztülvihető legyen.

— **Tanitók felhivása.** A kir. tanfelügyelőség felhivja a tanitókat, hogy az 1915/16 tanévre kidolgozott részletes heti tantervüket még augusztus hó folyamán mutassák be.

— **Az uj ezüstkoronások.** Augusztus 15-től kezdve a jegybank uj ezüstkoronásokat fog forgalomba hozni. Az uj egykoronások külső képe más lesz, mint a régieké és hátlapjukon „1914—15." fölirás lesz egy babérkoszoruval övezve. A most forgalomban levő egykoronásokat rövidesen be fogják vonni. November 15-dike után már csak az ezüstértékükön váltja be a jegybank a régi egykoronásokat és igy remélhető, hogy az a rengeteg sok egykoronás ezüstpénz, melyet a háboru folyamán kivontak a forgalomból és tezauráltak, november 15-ig visszakerül a jegybankba.

— **Gazda-értekezlet.** A Veszprémvármegyei Gazdasági Egyesület f. hó 9-én d. e. 10 órakor előbb választmányi, azt követőleg közgyülést tartott *Hunkár* Dénes főispán elnöklete alatt. A zárszámadás és vagyonmérleg bemutatása után örömmel veszik a gazdák tudomásul, hogy az egyesület vagyona a mult évben is 3000 koronával gyarapodott. Sajnálattal tapasztalja a választmány, hogy az egyesület tagjai se az idén, se a mult évben nem fizették a tagdijakat, dacára annak, hogy a háboru alatt jövedelmük nem hogy csökkent volna, hanem megszaporodott. Az egyesület elhatározta, hogy a községi jegyzőket kéri fel a tagdij behajtására. Elhatározta a választmány, hogy a vármegyei állattenyésztesi segélyből 1200 koronáért fajbaromfiakat vásárol s azokat a tagok között osztja szét, 5000 koronát pedig csak a jövő évre fog nagyobbszabásu állatdijazásokra forditani, mert a folyó évben tekintettel a háborura az egyesület állatdijazásokat nem tart. Tiltakoztak a Veszprémmegyei gazdák a székesfőváros és egyéb városok azon mozgalma ellen, hogy a kormány által megállapitott gabona határárszabás leszállitassék, továbbá elhatározták, hogy felhivják a gazdaközönség figyelmét arra, hogy termányeiket a maximális áron alól ne adják. Sürgős felterjesztést a földmivelésügyi miniszterhez, amelyben rámutatnak arra, hogy a vármegyében a gazdák csakis motoroserő igénybevételével végezhetik el az őszi szántást, kérik a kormányt, hogy bocsáson a megyei gazdák részére motoros bérszántógépeket. Felterjesztésben kérték továbbá a földmivelésügyi minitériumot, hogy utaljon ki kellő mennyiségü rézgálicot az őszi vetőmagvag pácolására. Siófok és Lepsény községek által megálapitott uj vásári helypénz dijszabást a választmány elfogadhatónak véleményezte. Köszönetet és elismerést szavazott a választmány. *Nagy* Lajos pénztárnoknak és *Jánosik* Pál irodatisztnek, kik a katonai vizsgálatot teljesitő és Erdélyben tartózkodó ügyvezető-titkár távolléte alatt az egyesület ügykezelését szorgalommal végezték.

— **Drágább lesz a gyógyszer.** A gyógyszerészek nincsenek megelégedve a háborus taxakönyvvel s ezért országszerte mozgalmat inditottak megváltozása érdekében. A belügyminisztérium előzetes beleegyezésével a Magyarországi Gyógyszerész egyesület most átdolgozza a taxa-árakat s erről előterjesztést tett a belügyminisztériumnak.

— **Összeköttetésünk érdekében.** A vármegyei közigazgatási bizottság f. hó 9-én tartott ülésében a többek között foglalkozottt vasuti összeköttetésünk kérdésével is. Arra a megállapodásra jutott, hogy élelmezési és közérdekből kérelmezni fogja a reggeli ugynevezett somlói vonatpár mielőbbi visszaállitását a kereskedelmi minisztertől ugy, mint az a háboru előtt volt. Most a termelőkkel való érintkezés ugy a vevőnek, mint elárusitónak a nehézkes vasuti összeköttetések miatt sok idejébe és nagyobb összegbe kerül, mint rendes körülmények között. Igy az élelmezés is többe kerül, s a termények szállitása is nehezen bonyolitható le.

— **Kérik az adót.** A városi adóhivatal a következő felhivást teszi közzé: Alulirott városi adóhivatal ezennel felszólitja mindazokat az adózókat, akik a községi adófőkönyvben előirt és az 1909. évi XI. t. c. 26 §-a értelmében esedékes adótartozásukat e hó 15-ig be nem fizették, hogy azt, járulékaival együtt, a jelen hirdetmény közhirré tételétől számitott 8 napon belül, vagyis e hó 24-ig a városi pénztárnál annál is inkább fizessék be, mert ellenkező esetben ellenük a zálogolási eljárás azonnal meg fog indittatni. Amig a folyó évi adókivetés be nem fejeztetik, a befizetés a mult évi előirás arányában teljesitendő.

— **Hadifoglyokért számitott visszatérités.** A pozsonyi cs. és kir. 1. számu katonai parancsnokság értesitette a közigazgatási hivatalokat hogy a nevezett katonai parancsnokság területén fekvő községek részére, mely községekhez Veszprémvármegye összes községei is tartoznak, a mezőgazdasági munkára kiadott hadifoglyok élelmezési költségeinek megtéritése augusztus hónapra naponként reggeli, ebéd és vacsora fejében 1 korona 9 fillérben, kenyérérték pedig 36 fillérbe lett megállapitva.

— **Gazdasági munkálatok érdekében.** A veszprémvármegyei gazdasági egyesület felkérte dr. *Véghely* Kálmán alispánt, hogy intézzen feliratot a honvédelmi miniszterhez abban az irányban, hogy a 43—50 éves sorozás alá kerülő és alkalmasnak találandó népfölkelők közül a mezőgazdasággal foglalkozó értelmiségi és munkás elem, az őszi gazdasági munkák befejezése előtt, vagyis november elseje előtt ne hivassék be katonai szolgálatra.

— **A Balaton a katonákért.** A Balaton tizenegy fürdőjében tartózkodnak katonák, akik a háboruban szerzett sebesülésüket, vagy bajukat itt kivánják letenni. Hogy a fürdőtelepeken gyógyuló fáradt harcosok legkülönbözőbb szükségleteiről társadalmi uton gondoskodni lehessen, a Vöröskereszt Egylet központi igazgatósága felügyelete mellett már korábban megalakult Balatonfüred székhellyel a balatoni katonai üdülőtelepeket gondozó bizottság, mely széleskörü tevékenységet inditott meg a beteg katonák érdekében. A bizottság saját költségén berendezte a tihanyi és badacsonyi üdülőtelepeket, nagyobb mennyiségü fehérneművel és különféle felszereléssel támogatta a legnagyobb, hévizi üdülőtelepet. Ugyanitt téli fürdőt szándékozik berendezni és Balatonfüreden kórházat, szivbeteg katonák részére. Hogy a nagy szükségletekről gondoskodni lehessen, a bizottság jótékonycélu művész-estélyeket is rendez a Balaton nagyobb fürdőiben. És pedig augusztus 19-én Balatonalmádiban, augusztus 20-án Balatonfüreden, augusztus 21-én Siófokon és augusztus 22-én Keszthelyen. Az estélyre előkelő művészek közreműködését biztositották. Fellépnek: *Kinsky* grófné *Pálmay* Ilka, *Rózsa* S. Lajos az operaház tagja, *Benkő* Miksa zongoraművész, *Benkő* Alice hegedüművésznő, *Kurucz* János zeneszerző, *Forgách* Béla gróf, dr. *Lányi* Viktor stb.

— **Vetőmag beszerzés.** Az uj termés értékesitése alkalmával, midőn a termés zár alá helyezett, jogot adott a kormányrendelet a vármegyei gazdasági egyesületeknek, hogy vetőmagot vásárolhatnak s felhivja az egyesület vezetősége a gazdaközönséget, aki őszi vagy tavaszi vetőmagot az egyesület utján óhajt vásárolni, az ezen szándékát jelentse be az egyesület titkári hivatalánál.

— **Tisztiszolgák elszállásolása.** Egyes községek a tisztekkel együtt utazó tisztiszolgák részére a szállás kiutalását azzal az indokolással tagadták meg, hogy a tisztiszolga a laktanyában szállásolandó el. Minthogy a törvény értelmében a tisztiszolgák a tisztekkel lehetőleg ugyanazon házban ezektől elkülönitve szállásolandó el, a jövőben az illetékes hatóságoknak ugy kell eljárni, hogy a tiszti szállások kiutalásánál a beszállásolási törvények most emlitett határozatai érvényesüljenek.

— **Termelők figyelmébe.** Némely helyen a Haditermény Részvénytársaság bizományosai a termelőktől a gabonát megvenni és átvenni vonakodnak és illetőleg a megvételre és átvételre későbbi időpontot kivánnak megállapitani. Ha a Haditermény Részvénytársaság bizományosa a felajánlott és átadásra kész terményt megvenni vagy átvenni nem akarja, vagy a megvételre illetőleg átvételre későbbi időpontot akar megállapitani, az érdekelt gazda táviratilag forduljon a tényállás megjelölésével a Haditermény Részvénytársaságához (Budapest, V. Nádor-utca 9.) mely közvetlenül gondoskodni fog, hogy a bizományos a Haditermény Részvénytársaság megbizásának megfelelően járjon el, vagy, hogy más jogosult vevő a gazda terményét megvegye és átvegye. A Haditermény Részvénytársaság bizományosai a megbizásból vásárolt termányekért, az illető terményre minőség szerint megállapitott legmagasabb árat tartoznak fizetni azzal a kivétellel, hogy ha a felajánlott gabona mennyisége 50 métermázsát nem halad meg ugy, a legmagasabb árnál 1 koronával alacsonyabb árat számithat.

— **Rendőri hirek.** Dr. *Angyal* Armand győri főkapitány folyó hó 13-án városunkban időzött s megtekintette a piacot városunk rendőrkapitányával. Kijelentette, hogy az itteni piaci árak kevés kivétellel azonosak a győri piaci árakkal.

Dr. *Török* Gyula rendőrkapitány dr. *Rosenberg* Jenő városi t. főorvossal megvizsgálta a Kis- és Nagymezőn levő cséplőgépeknél a mentőszekrényeket s azokat teljesen rendbenlevőknek találta.

Groszmann Józsefnét azért, mert a helyi piacon e hó 6-án botrányt okozott és mert a csendre intő rendőrt durván megsértette, 30 korona pénzbüntetést fizet vagy két napra elzárják.

Hoffmann Istvánnét 6 korona pénzbüntetésre itélte a rendőrkapitány, mivel négy darab disznóját felügyelet nélkül kóborolni engedte az utcán.

Csunyi János, *Ispaics* János és *Csöndes* Pál az utcán kővel dobálódtak. Öt-öt koronába került mindegyiknek ez a kis szórakozás.

Nagy Jánosné és *Lakatos* Gyuláné helybeli lakosokat, mivel a megállapitott maximális árak ellenére a tejföltt drágábban adták a piacon kivül, egyenkint 44 korona pénzbüntetésre vagy két nap és 12 órai elzárásra itélte a rendőrség.

Schvarcz Ferenc elméje elborult s igy atyja kivánságára a rendőrség megfigyelés végett a helybeli kórházba szállitotta, ahonnént rendőri intézkedés folytán valamelyik elmegyógyintézetbe internálják.

— **Lassubb lesz a tábori posta.** A közel jövőben az eddiginél valamivel késedelmesebb lesz a harcterek és a békés területek között való postai közlekedés. Ennek magyarázata az, hogy az egyes helyeken feltámadó járványok tovaterjedésének meggátlása végett a katonai parancsnokság a harctérre küldött levelek, levelezőlapok és csomagok minden egyes példányának vegyi technikai uton való fertőtlenitéséről gondoskodik. Igy hát ne okozzon a postai késedelmeskedés esetleg felesleges aggodalmakat az itthonmaradottak körében.

— **Betiltották a fiatal borju levágását.** Több izben előfordult eddig, hogy katonai, illetőleg hadikórházi gazdasági hivatalok másfél és 2 éves üszö-borjukat vágattak le. A honvédelmi miniszter ezt a jövőre betiltotta, mert ez az állattenyésztés nagy hátrányára van. Igy többé nem szabad ilyen fiatal borjukat vágásnál felhasználni.

— **Ismét a cigányügy.** Mint a vármegye félévi jelentésében olvasható, a vármegye vezetősége ismét felirt a belügyi kormányhoz a cigányügy rendezése érdekében. Az eljárást sürgőssé tette a háboru alatt szerzett az a tapasztalat, hogy ezek a nomád emberek semmiféle közösséget nem éreznek a magyar társadalommal, a hazafiságnak legkisebb jelét sem adják. Sőt több esetben épen a cigányok voltak, akik közvetitették a hadifoglyok szökését.

— Egy jó családból való ügyes fiu tanulónak felvétetik BAKOS KÁLMÁN füszer- és csemege-kereskedésében Veszprémben.

Használjunk hadisegély-bélyeget!

Az ország sebeinek gyógyitása.

Szép Magyarország áldott testét, melyből fakad az élet, sebek borják. A sebeket az ádáz ellenség ütötte rajta, mikor a Kárpátok harcban sokat szenvedett vidékein virágzó falvakat égetett fel, lőtt romba, azzal a rideg kegyetlenséggel, aminőre a a letűnt századok nem mutatnak példát, pedig akkor nem volt iskolája a humanizmusnak, mint ma.

Ezeket az elpusztult falvakat felépiteni nemzeti kötelesség és egyuttal nemzeti szükség. Kötelesség, mert érettünk véreztek, érettünk pusztultak vagyonaikban a mi véreink fent a Kárpátok mentén, nemzeti szükség, mert a munkának, a művelődésnek ennyi pusztult tűzhelye, mint sivár terület olyan eltolódásokat idézne elő gazdasági és társadalmi életünkben, amelyek még nehezebbé tennék a háboru után a rendezett állapotokhoz való visszatérést. Ott, ahonnan az ellenséges betörés és a velejáró dulás megsemmisitette a falvakat, épitkezni kell, mert ha ezt az állam elmulasztja és ebben neki a társadalom nem segit, gazdaságilag vagy teljesen hasznavétlen, vagy pedig olyan területek támadnak, amelyek igen jók lesznek egyesek, a merész vállalkozók hirtelen gazdagitására és arra, hogy az otthonából, tulajdonából kivert birtokos nép örök életig a mások rabszolgája legyen.

Az országnak ezen vérző sebeit okos tervszerű gyógyitással behegeszteni első sorban gazdasági szükség, mert azt az óriási területet vissza kell adni annak a művelési módnak, amely azt termő erejében tartotta immár évszázadok óta. Itt sokkal nagyobb kérdésről van szó, mint aminőnek az az első pillantásra feltünik, ezeknek az elpusztitott falvaknak a rekonstukciójában benne van tulajdonképen az ország gazdasági egyensulyozása, mert ha egyszerre olyan darab földön akad meg a gazdasági élet, mint aminőnek falvait ellenségeink megrongáltak, vagy pedig épen kitöröltek az ország térképéről, annak felette sulyos következményen nem maradnak ott elszigetelve, hanem átterjednek a messze területekre is.

Teljesen biztos reményünk van arra, hogy fel is épülnek azok a falvak, mert megmozdult az állam mellett a társadalom is és a legbiztatóbb tünet, ami eddig mutatkozik az, hogy ebben a nagy nemzeti érdekben zászlót bontott Magyarország kisgazda társadalma, amely az Országos Központi Hitelszövetkezet vezetése alatt a hadisegélyezés és a hadiköltsönök terén adott létezéséről fényes, ennek a nemzetnek a történetében el nem halványulható tanubizonyságot, amiben még a távoli jövőre nézve is biztató jelek tünnek fel.

A magyar nemzeti társadalom kiépitése jelentkezik az Országos Központi Hitelszövetkezet immár többszörös jelentkezésében a nemzeti munkában. Ennek a magyar társadalomnak az a tagozata jelent meg a nemzeti munkában, amelyről senki, soha nem álmodott. Megjelent teljesen szervezetten, munkára és áldozatra készen, ugy, mintha az államisággal volna egyidős. Pedig csak most született és azonnal dicsőséges nagy próbára jelent meg nemzetének szine előtt. Mindezt a szövetkezeti eszme cselekedte, az az eszme, amely megtestesülvén az Országos Központi Hitelszövetkezetben első sorban virágzásra emelte magát a szövetkezeti eszmét, azután pedig felesleges erőit báró *Korányi* Frigyes vezetése alatt a most szükséges nemzeti munkába fektette igazi eredménnyel.

Munkaerőmegtakaritás a cséplésnél.

A háborus állapotokat ki is kapcsolva, a mezőgazdasági üzem — az állandóan növekedő munkabérek és sok egyéb nehézség ellenére — csak akkor gazdaságos ha munkamegtakaritó gépeket is alkalmazunk. Mindenekelőtt a gőzcséplésnél nemcsak a lehető legnagyobb napi eredményt kell biztositani, hanem a cséplést végző gépeknek olyanoknak kell lenni, hogy a lehető legkevesebb kezelőszemélyzettel nagy mennyiség is feldolgozható legyen, hiszen némely helyen a munkások beszerzésének akadályai még érezhetőbbek, mint a magas munkabérek dacára a hadifogolymunkaerőnek.

A nagy napi teljesitmény kiváló nagy rázó- és szitafelületekkel biró cséplőgépeket igényel ma, igy tehát igen hosszu, nagy gépeket. Az ilyen gépek szélességük és nagy sulyuk miatt a szántóföldeken vonóállatokkal nehezen továbbithatók. Minthogy pedig a nagy cséplőgépek meghajtására elég erős és megfelelően nagy és nehéz hajtógépekre is van szükségünk, ezeknek szállitása is sok nehézséget és időveszteséget okoz. E bajok megszünnek ha a gőzcséplésnél bevált ujabb szerkezetű utimozdonyokat használunk. A cséplésnek egyik helyen való befejezése után, anélkül, hogy az amugy is megfogyott vonóállatokra s azoknak lassu és időtrabló munkájára kellene várni, az utimozdony nagy vonóerejénél fogva a cséplőgép, a szálmasajtó és egyéb eszközök továbbitására használható. A cséplés minden befogatási költség és időveszteség nélkül, a legközelebbi cséplőhelyen ismét megkezdhető, mert szállitás közben a tüzet nem kell eloltani, sem pedig a vizet leereszteni, mint ez a közönséges gőzmozdonyoknál történik, amelyeket a cséplőhöz ismét és ismét meg kell tölteni vizzel és ujra be kell füteni

Ha a cséplésnél gyakorlott etetők nem állanak rendelkezésre, akkor ajánlatos a cséplőhöz kipróbált etetőkészüléket alkalmazni; ilyenkor a gép etetését gyakorlatlanabb erők is elvégezhetik. Az ujabb rendszerű dobvédő és etetőkészülékek, mindenütt rendkivül beváltak. A munkás megsérülése a cséplődobb által az ilyen készülékek alkalmazásánál teljesen kizárt; emellett ez a készülék növeli a cséplési eredményt is. Továbbá hosszu vagy rövid szalmát, sőt törekszalmát is szaporán és akadálytalanul etet. Érthető igy, hogy a kifogástalan és tiszta cséplést előmozditja emellett pedig jelentékenyen könnyiti a gép kezelését is.

A nagymennyiségü szalma önműködőleg, minden kézimunka nélkül egy szalmasajtóra továbbitható, amelyen bálokba önműködőleg sajtolódik, — tehát ugyencsak kézimunka nélkül, — bálokba köthető és a szállitható báltolópadon a szalmakazalra tolható. Az ilyen uj báltolópad lehetővé teszi a préselt bálok felrakását a kazalra, kézierő nélkül is. Ezzel tehát 8 méter magas bálkazalok is rakhatók. A tolópad megakadályozza a bálok felágaskodását és leesését, továbbá lehetővé teszi munkaközben is a tolópad szükség szerint való felemelését és ezáltak merevebb irányu felállitását is.

A legujabb cséplőgépek törekszalmafelhordói végül lehetővé teszik azt, hogy a törekszalma kézimunka nélkül legyen a szalmasajtóba továbbitható.

A háboru krónikája.

Augusztus 8. A Visztula és a Bug közt tovább folyik a harc. A szövetséges csapatok betörtek az ellenséges vonalakba. Varsót tovább bombázzák az oroszok. A Novogeorgievszket körülzáró csapatok észak felől a Narevig dél felől a Visztuláig hatolnak. A németek közelednek Kovnóhoz. Lomza és a Bug-torkolat közt megtört az ellenség ellenállása.

A görci grófság arcvonalának egy részén több olasz zászlóalj támadásra indult. Az előnyomulást rövid tüzharc után abba kellett hagynia. A többi arcvonalon ágyuharc volt.

Az az olasz buvárhajó, amelyet e hónap 5-én reggel egy buvárnaszádunk elsülyesztett, a Nereide volt; a junius 26-án ugyanilyen módon elpusztitott torpedónaszád pedig az 5. P. N. jelzést viselte. Julius 29-én este a trieszti öbölben egy tengeri hajó aknába ütközött és a levegőbe röpült, de a viharos időjárás miatt akkor nem tudtuk megállapitani, hogy a robbanásnak milyenfajta hajó volt az áldozata. Most teljes határozottsággal kiderült, hogy ez a hajó a Nautilus nevü olasz hajónaszád volt, amely akkor egész legénységével elmerült. A 6. N. P. és 17. O. S. jelzésü olasz torpedónaszádok, amelyek közül az utóbbiról már jelentést tettünk, egész legénységükkel már korábban áldozatául estek aknáinknak.

A belgákat és a franciákat a németek visszaszoritották.

Augusztus 9. A Visztula és a Vieprz közt csapataink elfoglalták Lubartovot. Az orosz futva menekült a Vieprzen át. Miehov vidékén is megtámadtuk az oroszt és átkergettük a Vieprzen. A Visztula vidékén szintén visszavonult az ellenség északkelet felé. A szövetséges csapatok üldözik. A németek északon elfoglalták Serocot és Zegrzet. Varsónál aVisztula keleti partján állnak a németek.

Az olaszok minden támadását visszaverik vitéz katonáink. A polazza-vermiglianói szakaszon erős támadást teljesen visszavertek. Tegnap éjjel az ellenség betört Tirolba, de hajnalban kivertük.

A franciáknak Souchez mellett való kézigránáttámadásait és ellentámadásait, amelyeket az Argonnok nyugati részében az ellenségtől tegnapelőtt elragadott árok ellen intéztek, a németek visszaverték.

A Vogézekben, Münsztertől északra, a harc tegnap délután ujra feléledt. Az éjszaka azonban itt nyugodtan telt el.

Augusztus 10. A szövetséges csapatok az orosz harctéren győzedelmesen nyomulnak előre. Tegnap keleti irányban áthaladtak a varsó-lublini nagy országuton. Ivangorod vidékét megtisztitották az ellenségtől és átkeltek a Vieprzen. A megvert ellenség futva menekül. A németek északon közelebb nyomultak Kovnóhoz és Lomzához. Novogeorgievszket kelet felől is elzárták. Varsóval szemben Pragat is megszállták és kelet felé előre nyomulnak. A foglyok száma sok-sok ezerrel szaporodott.

Az olasz sikertelenül támad. A határon ágyuharc volt.

Ypern vidékén ütközet volt. Franciákat az Argonnokban kudarc érte. A német röpülőgépek tegnap és ma öt francia röpülőgépet lőttek le.

A Dardanelláknál a törökök véresen visszaverték az ellenségnek partraszállott uj friss csapatait. Az ellenséget igen nagy veszteség érte. A törökök teljesen visszaverték az ellenséges csapatokat, behatoltak lövőárkaik egy részébe és elfoglalták. Egy török páncélos elsülyedt.

Augusztus 11. A németek ma hajnalban elfoglalták Lomza várát. A Visztula mellékéről hátráló ellenséget tovább üldözzük. Kövess tábornok csapatai egyre előbbre haladnak. Több helyen átlépték a Vieprzet. A Bugig terjedő további arcvonalon az ellenséges utóvédállások egész sora hatalmunkba került. A Dnyeszter déli partján csapataink hatalmukba keritettek egy az oroszok által szívósan tartott hidfőszerű állást. Az ellenség a folyón át menekült. Kovno veszedelme nőttön-nő. Lomza elesett. Varsótól keletre tért nyernek a németek. Ismét ezrével szaporodott a foglyok száma.

A görci grófságban heves ágyuharc volt. A doberdói fensik ellen intézett több ellenséges támadást katonáink ismét visszavertek.

Yperntől keletre nagy angol erők helyi sikert értek el. Franciát mindenütt kudarc érte. Verduntól nyugatra a németek lelőttek egy francia kötött léghajót. A francia röpülők mindenütt vereséget szenvedtek.

Egy török hidroplán bombavetéssel elsülyesztett egy ellenséges buvárnaszádot. Ismételt ellenséges támadásokat visszavertek a törökök.

Augusztus 12. A német és az osztrák magyar csapatok tovább üldözték az oroszokat. Lomzától délre az egész orosz arcvonal hátrál. A narevi német seregek elfoglalták Osztrovtól délkeletre a vasuti csomópontot. Novogeorgievszktől keletre az oroszok kiüritették Benjaminov erődöt. A középen haladó szövetséges csapatok elérték Kalucin vidékét, Woyrsch hadserege pedig elfoglalta Lukovtól nyugatra az ellenség utóvédállásait. A Vieprzen átkelt csapatok is nagy előhaladást leltek.

A dobredói fensik szélén nagyobb olasz csapatok megtámadták állásainkat. Az ellenséget sulyos veszteségével visszavertük. A megtámadott állások mind birtokunkban maradtak. A görci hidfővel szemben is visszavertük a támadással próbálkozó ellenséget. Plavától délkeletre kudarcot vallott egy olasz támadás.

A németek a franciák minden támadásait visszaverték.

Augusztus 13. Csapataink elfoglalták Lukovot és átkeltek a Bisztricén. A Tysmienica és a Bug közt az ellenség ma reggel óta visszavonul. A németek északon elfoglalták a Vizna mellett lévő hidfőt és Zamrovot. Az ellenséget mindenütt véres vereségével verték vissza. Az oroszok állandóan hátrálnak kelet felé. Francia és angol jelentések szerint az oroszok Vilnát is kiüritik.

A tengermelléki arcvonalon vitéz katonáink az ellenség nagy veszteségével visszavertek a doberdói fensik ellen irányult nagyobb olasz támadást. A görci hidfő előtt nyugalom van. Tegnap reggel hajóink nagy vonalon bombázták az olasz partot. Gyárak, viaduktok megrongálódtak, elpusztultak és kigyuladtak.

Az Argonnokban a német csapatok elfoglalták egy francia erőditményi csoportot. Az ellenséget nagy és véres veszteség érte.

A törökök a szövetségeseket visszaverték és nagy veszteséget okoztak nekik.

A Pyreneusok körül.

— Irta: **Zsigmond János.** — 37

Az a több százados harc, melyet a spanyolok a mohamedán mórokkal folytattak, harcias szellemet teremtett és egyuttal megnövelte a nagyok hatalmát a királyokéval szemben, mert a királyok az állandó harcok közepette nagyon is rá voltak szorulva az urak támogatására. Igy tettek szert nagy hatalomra a spanyol előkelők, az ugynevezett grandok és hidalgók. Hatalmuk és tekintélyük tudatában nagy uri magatartást tanusitottak és nagyuri modort és szokásokat öltöttek. Ez aztán örökségképen átszármazott utódaikra is és gyakorolják azt a késő unokák is, mind a mai napig. Igy vált közmondássá a spanyol grandezza, ez a nagyurias magatartás és az etiquette szabályaihoz való merev ragaszkodás. A spanyol előkelő ma is fényes fogatokon jár ki napi sétára. Diszes cselédség szokta kisérni sétakocsikázása alkalmával is.

Hajdan, mikor Spanyolország nagyhatalom volt, mikor a grandok anyagi és erkölcsi hatalma az állami és politikai hatalommal együtt magas fokon állott, megvolt mindennek az értelme. Ma azonban Spanyolország nagy lehanyatlása mellett sehogysem illik bele ez a multból maradt nagyzási hajlam abba a nagyon is szerény keretbe, mely Spanyolországot állami és gazdasági téren egyaránt jellemzi. Volt idő, mikor jól illett a spanyolhoz a nagyzás, az uri voltának előtérbe tolása és fitogtatása. Ma meg kellene elégedniök azzal, hogy uri modort mutatnak, mint egyetlen maradványát egykori nagyuri voltuknak.

Ennek a nagyzásnak és pompakedvelésnek a maradványa gyanánt tekinthető a diszruhaviselés az előkelőknél, sőt még a — bikaviadoroknál is. A spanyol nép még ez utóbbiaktól is elvárja, hogy csillogó-ragyogó ruhákban jelenjenek meg az arenában. Tudnak is kifejteni ezen a téren is olyan ragyogást-csillogást, mintha csak valami nagyjelentőségü egyházi vagy nemzeti ünnepről volna szó. Csupa arannyal és ezüsttel áttört fényes ruhákban jelennek meg a bikaviadalok szereplői, ugy, hogy ruháikhoz csak a nagyobb ünnepek alkalmával használt egyházi diszruhák hasonlithatók.

Mindezen szeretete mellett a fénynek és pompának a spanyol általában nem sokat ad a tisztaságra. A közrendiek házai és annak egész tájéka rend és tisztaság terén nem mondhatók kifogástalanoknak. Ugyanez mondható a kisebb vendéglői helyiségekről és szállodákról is. Ezen a téren bizonyos keleti jelleg tapasztalható mindenütt, mint a déli népeknél általában. Közép-Európában hiába keressük azon tüneteit a keletiességnek rend és tisztaság terén, melyet a déli népeknél a fürkésző szem azonnal észrevesz. Minden déli népnek veleszületett hajlama van a nagyszabásu és stilszerü épitkezés iránt, de ugyanakkor azoknak tisztán és rendbentartására nem sokat ad. A vasuti állomások elhanyagoltsága a legelső bizonyitéka ennek. Évek óta tatarozatlan épületek, kopott ajtók rozsdás kilincsekkel, tisztitatlan ablakok betört táblákkal: ilyenek a vidéki vasuti állomások épületei. Fásitás az állomások körül nem igen szokott előfordulni, pedig a déli nap heve ellen nem csak szépészeti, hanem gyakorlati szempontból is kivánatos volna az árnyékot adó üde lombozat. Míg Közép-Európában a kisebb vidéki állomásokat is tetszetőssé igyekeznek tenni csinos ültetvényekkel és minden egyébbel, amit az esztetikai szempontok megkövetelnek, addig Délen, igy Spanyolországban is ezek az esztetikai kivánalmak nem nyernek kielégitést.

Nem lehet ennek más oka, mint az érzékhiány. Általában a fásitás — ami pedig az esztetikai követelmények közé tartozik — nem divatos a délieknél és legfeljebb csak a nagyobb városok közterein találjuk ennek a nyomait. Spanyolországban sincsenek fásitott falvak, fásitott országutak. Mintha csak ellenségei volnának a fáknak, annyira tudják azokat nélkülözni lakásaik közelében is. A magyar alföldi tanyarendszer fátlansága hasonlitható hozzá legjobban. A mi alföldi tanyáink környékét is csak az ujabb időben kezdik fásitani. Nagyrészét ma is égeti a nyári nap heve s emellett ridegen áll ott a rónaság közepén, se közelben, se távolban egyetlen árnyékot adó fa nem mérsékli a nap hevét és nem disziti a környezetét. A népet a legtöbbre ugy kell ránevelni s ezek közé tartoznak az esztetikai szempontok alá eső dolgok, többi közt a fásitás megkedveltetése is.

IRODALOM.

* **Magyar Kultura.** Társadalmi és tudományos szemle. (Megjelen havonként kétszer: 5-én és 20-án. Évi ára 12 korona. Budapest, VIII., Horánszky-u. 20.) — Legujabb száma most jelent meg a következő gazdag és változatos tartalommal. Nemzeti fogadalmi templom. Samassa Dési Annie. Tanulmányok: A háboru és a nemi betegségek. Dr Nékám Lajos. — A háboru darwinisztikus magyarázata. Hajós József. Tárca: Isten áldása nélkül. S. Bokor Malvin. Pajzs és kard: „Notre fils unique." ... bb. — Burgfriede ...r. — Ne tudja meg a balkéz. ...r. Szemlék és kitikák: Tangl Ferenc világnézeti expektorációi. B. K. — Könyvek: Dr. Czakó Ambró: A vallás lélektana. Dr. Horváth Sándor O. P. — Domonkos István: Szentföldi zarándokut. Dr. Platz Bonifác, — Robert v. Nostiz-Rieneck S. J.: Graf Paul v. Hoensbroech' s Fluch aus Kirche und Orden. Dr. Veszely János. — Hévey Gyula: Vázlatok a kath. missziók életéből. Dr. báró Vécsey József. — Ifj. Gonda Béla: II. Vilmos császár. Dr. Liebner János. — Napló: A háboru története. VII. Ackermann Kálmán. — Még egy szó a ruthén intelligenciáról. Szabó Jenő. — Dési Zoltán és Jászi Oszkár. B. K. — Rövid feljegyzések.

Fogászati műterem
Veszprém, Rákóczi-tér 22. sz. Telefon 49. Interurban

Wellner Gyula
régi jóhirü fogászati műterme. Rendelkezésre áll az összes fogászatba vágó műveletekre.
Foghuzás, fogtömés, műfogak, fogsorok.
A szájpadlás nélküli műfogak speciális készitője.

Számtalan elismerő levél.
Tanitóknak kedvezmény.

Anyakönyvi kivonat.

— 1915. julius 30-tól aug. 12-ig. —

Születés.

Bakos Mihály megyei hivatalszolga és Dekovics Mária leánya Róza Margit r. kath. — Sándor Elek vonatfékező és Sall Jolán Margit fia István ág. h. ev.

Halálozás.

Özv. Udvardi Lajosné szül Emmerling Anna magánzó r. kath. 50 éves. — Hoffman Sándor r. kath. 3 hónapos. — Kovács Dávid napszámos ref. 56 éves. — Schvarcz Adolfné szül. Krausz Berta szabóiparos neje izr. 32 éves. — Pöör Gáborné szül. Takács Mária földmives neje ref. 39 éves. — Kovács Gyula pénzügyi számtanácsos r. kath. 48 éves. — Glück Terézia r. kath. 3 hónapos. — Özv. Keresztes Istvánné szül. Schmid Zsuzsánna szegényházi tag ág. h. ev. 68 éves.

Házasság.

Az elmult héten nem köttetett.

Egy darab keveset használt „Premier" szabályozható
vaskályha,
1 darab férfi, 1 darab női
kerékpár
és 1 darab **csigafelvonó** (Flaschenzug) jutányosan
eladó. Cim megtudható lapunk kiadóhivatalában.

Az Első Magyar Általános Biztosító Társaság
veszprémi főügynöksége
elfogad **tüz-, jég-, betörési, baleset, szavatossági, élet- és járadék-biztositásokat.**
A társaság a legrégibb és legnagyobb magyar biztositó intézet; — biztositéki alapjai meghaladják a 210 millió koronát s igy minden tekintetben a legnagyobb biztonságot nyujtják.
Irodai helyiség: **Szabadi-utca 3. sz.** földszint. Képviseli: **SULY LÁSZLÓ.**

Divat értesítő

Van szerencsém a mélyen tisztelt hölgyek szives tudomására adni, hogy folyó évi augusztus hó 1-én megérkeztek a világ legelegánsabb

kosztümök, felöltők, télikabátok

sportlapjai

Kizárólag cégemnél készülnek a legelegánsabb és finom izléssel kiállitott ruhák, melyek a legmagasabb igényeknek is megfelelnek. Méltóztassanak rendelésükkel mielőbb megtisztelni, hogy a ruhák kellő gyors és pontos elkészítését — a háboru okozta munkáshiány miatt — megfelelő időben kifogástalanul elkészithessem. Készitek:

selyem-, bársony-, plüs-ruhákat, felöltőket, télikabátokat, sport- és lovagló ruhákat, kosztümöket

speciális kivitelben, mindennemü szabás és kiállitásban. — *Vidékről jött hölgyek aznap lepróbálhatnak.* Kivánatra közelebb eső helyekre elutazom. Szives megrendelésüket várva, teljes tisztelettel

Paál Lajos női szabó,

volt budapesti elsőrendü szabász.

Veszprém, Szabadságtér 11. sz.

A Korona-szállodával szemben.

HIRDETÉSEK

felvétetnek a kiadóhivatalban.

ROLAND FERENC

orgona- és harmoniumkészitő VESZPRÉMBEN

Ostromlépcső-utca 5. sz.

Elvállal teljesen uj orgonák épitését a legegyszerübbtől a legdiszesebb kivitelig — pneumatikai rendszer szerint. ORGONÁK átalakitását és hangolását jutányos árban számitom. Iskolák részére HARMONIUMOKAT jó erős kivitelben készitek. ZONGORÁK javitását és hangolását ugy helyben, mint vidéken a lehető legrövidebb idő alatt eszközlök.

Bakos Kálmán

füszer- és csemegekereskedő

Telefon 55. **VESZPRÉM** Telefon 55.

ásványvíz nagy raktára!

Ajánlom **friss töltésü ásvány- és gyógyvíz nagyraktáramat.**

Az összes bel- és külföldi ásványvíz és gyógyvizek állandóan raktáramon vannak. Főraktára:

a szt. Lukács Kristály víznek,

rendkivül kedvelt szénsavas borviz
eredeti porcelándugós üvegekben

2 lit.	1 6/10 lit.	1 lit.	1/2 lit.
64 fill.	56 fill.	48 fill.	30 fill.

Főraktára: **Salvator lith** savanyúvíznek, **Mohai Ágnes, Giesshübli, Csízi, Petánci, Calsbadi, Marienbadi, Preblaui, — Bikszádi, Borszéki, Guber, Parádi, Halli** stb. stb. vizeknek.

KESERŰVIZEK.

A vizeket vidékre szállitva a csomagolás önköltségen lesz felszámitva. Nagyobb vételnél engedmény, ismételadóknak előnyár.

Az összes füszer-, csemege- ásványviz- és háztartási cikkekről a nagy árjegyzék bárkinek megküldetik.

Alapittatott 1894-ben

Villanyerőre berendezve

Egyházmegyei Könyvnyomda

Készit a legrövidebb idő alatt és raktáron tart:

a legegyszerübbtől a legfinomabb kivitelig minden néven nevezendő

KÖNYVNYOMDAI MUNKÁKAT

ugymint: röpiratok, füzetek, könyvek, folyóiratok, árjegyzékek, körlevelek, hirdetmények, falragaszok, évi jelentések, mérlegek, kimutatások, gyászlapok, rovatolt táblázatok, névjegyzék, meghivók, eljegyzési és eskettési tudositások, számlák, cimkék, stb. stb., jutányos árakon számitva.

plébánia-hivatalok és iskolák részére szükséges mindenféle

HIVATALOS NYOMTATVÁNYT

melyek tetszés szerint füzve vagy bekötve szállittatnak. Hivatalos levélpapirok és boritékok, okmányboritékok mindenféle alakban és szinben. Egy és négyvonalas csinos vizsgalapok, tetszészerinti mennyiségben. — Kaphatók a legjobb minőségü fehér irodai, ugyszintén fogalmazópapirok.

Postai megrendelések azonnal elintéztetnek.

Telefon 61 **Veszprémben** Telefon 61

Veszprém. Nyomatott az Egyházmegyei Könyvnyomdában.